

ЛОИҲАҲОИ ЭНЕРГЕТИКӢ БАРОИ ҶАМОАТИ ОШОБА: МУҲОКИМА ДАР СӢҲБАТИ МИЗИ МУДАВВАР

СӢҲБАТИ МИЗИ МУДАВВАР ДАР МАВЗӢИ «АМНИЯТИ ЭНЕРГЕТИКӢ ДАР САТҲИ ҶАМОАТИ ОШОБА. МУШКИЛОТ ВА ДУРНАМОИ РУШД» БЕШ АЗ 50 НАФАРРО БАРОИ МУҲОКИМАИ МУШКИЛОТ ВА ДУРНАМОИ РУШДИ ЛОИҲАҲОИ ЭНЕРГЕТИКӢ ДАР ҶАМОАТИ МАЗКУР ҶАЛБ КАРД.

Кормандони ҷамоат, сарварони кумитаҳои маҳалла, аъзои кумитаи энергетикаи ҷамоат (дар доираи лоиҳаи «Идоракунии самарабахши захираҳои табиӣ» таъсис дода мешавад), намояндагони шабакаи барқ, обёрӣ, заминсозӣ, экология ва хоҷагии ҷангал, муассисаҳои тандурустӣ ва маориф, сарварони хоҷагиҳои деҳқониву фермерӣ (ХДФ) ва бисёр дигарон имкон ёфтанд то мушкилоти марбут ба амнияти энергетикӣ ва таъминоти энергетикаи ҷамоатро муҳокима намоянд.



Аз моҳи ноябри соли 2009 «ОДРИ Нов» ба татбиқи лоиҳа оид ба идоракунии захираҳои маҳаллӣ ва манбаъҳои барқароршавандаи энергия (МБЭ) шурӯъ кард. Ҷамоати Ошоба аз ҷумлаи ҷамоатҳои ҳадафноке мебошад, ки татбиқи лоиҳа дар сатҳи он пешбинӣ шудааст. Муаррифии лоиҳа ба иштирокдорон оид ба мақсаду вазифаҳои лоиҳа маълумоти муфассал дода тавонист.

Мусоидат кардан ба рушди устувори ҷамоатҳо бо роҳи ислоҳоти идоракунии маҳаллӣ: идоракунии самараноки захираҳои табиӣ (аз ҷумла, манбаъҳои барқароршавандаи энергия) мақсади лоиҳа мебошад.

Ҷаъолияти лоиҳа аз инҳо иборат аст:

- * Рушди имкониятҳои ҷамоат ва кумитаҳои маҳаллӣ дар самаранокии ташкилӣ, аз ҷумла, таҳия ва идоракунии энергияи алтернативӣ;
- * Таҳияи модели идоракунии устувори энергияи алтернативӣ дар сатҳи маҳаллӣ ва беҳтар кардани дастрасӣ ба манбаъҳои энергия;
- * Пешбурд ва вусъати имкониятҳои ҳукуматҳои маҳаллӣ оид ба мушкилоти энергияи барқароршаванда дар сатҳи вилоят ва ҷумҳурӣ;
- * Рушди касбии «ОДРИ Нов» дар лоиҳаи мавзӯӣ.



Лоиҳа натиҷаҳои хубро пешбинӣ мекунад, аз ҷумла, гузаронидани тренингиҳо барои 42 нафар аъзои 5 ҷамоат ва 135 намояндагони ҷаъо аз 45 кумитаи маҳалла ва 23 марказҳои рушди занон; ҳадди ақалл 70 %-и иштирокдоронро оид ба истифодаи дуруст, самарабахш ва оқилонаи захираҳои табиӣ сафарбар мекунад; 5 кумита оид ба энергетикаи ҷамоат (КЭҶ) аз ҳисоби мутахассисони маҳаллӣ таъсис хоҳад шуд; 5 нақшаи стратегӣ оид ба рушди энергетикаи маҳаллӣ,

истифодаи оқилона ва сарфаи энергия таҳия мешаванд; қариб 7310 нафар бача дар 11 мактаби деҳот ба туфайли НБО-и хурд, дастгоҳҳои гази биологӣ, гелиоколлекторҳо, батареяҳои офтобӣ, печҳои баландсифат ба таҳсил дастрасии бештар пайдо мекунанд, давомоташон 20% зиёд мешавад; таваллудхонаҳои 5 бемористони минтақавӣ ва 10 бунгоҳҳои тиббӣ бо насби гелиоколлекторҳо, генераторҳои офтобӣ ва биноҳои гарминигӯҳдор шароити худро беҳ мекунанд; то 150 лоиҳаҳои хурд оид ба азхудкунии манбаъҳои барқароршавандаи энергия таҳия ва идора карда, нигоҳубини онҳо аз ҷониби ҷамоатҳо кафолат дода мешавад; ҳамагӣ дар доираи лоиҳа насби чунин иншоот ба нақша гирифта мешавад: 2 НБО-и хурд, 5 дастгоҳи гази биологӣ, 25 гелиоколлектор, 30 генератори офтобӣ, 20 печи муқтадир, 20 печи офтобӣ, 75 дастгоҳи гелиоушкунӣ барои меваю сабзавот, таъмир ва беҳгардонии гарминигӯҳдориҳои 5 иншооти ҷамъиятӣ бо захираҳои сарфаи гармӣ.



Иштирокдорони маҷлисро бештар он ҷузъҳои лоиҳа, ки оид ба насб ва намоиши коллекторҳо ва батареяҳои офтобӣ, печҳои муқтадири сарфакори сӯзишворӣ, генераторҳои бодӣ, НБО-и хурд ва дастгоҳҳои гази биологӣ буданд, ба худ ҷалб карданд. Барои анҷоми ин корҳо ҷамоат имконияти зиёд дорад. Ин аз пешниҳодҳои гурӯҳи мутахассисон ҳам маълум мешавад.

«Мо имконияти зиёди насбу васли таҷҳизоти манбаъҳои барқароршавандаи энергияро дорем, - гуфт зимни сӯҳбат котиби ҷамоати Ошоба Икромалӣ Муталлибов. Бо мусоидати «ОДРИ Нов» мо Стратегияи рушди иҷтимоиву иқтисодии ҷамоатамонро таҳия кардем, ки дар он масъалаҳои рушди энергетика ва сарфаи энергия дар назар дошта шудаанд. Мо дар ҳамкории зич бо «ОДРИ Нов» барои расидан ба ҳадафҳои худ ҳамаи имкониятҳо ва мутахассисони худро истифода мекорем».

имкониятҳо ва мутахассисони худро истифода мекорем».

Зикр бояд кард, ки ҳангоми бартарӣ додани мушкilotи вобаста бо истеҳсол ва истифодаи энергия аҳолии маҳаллӣ бештар дар бораи маҳдудият ё тамоман набудани он дар баъзе деҳаҳо, хароҷоти бисёр (ҳезум, ангишт), набудани малакаи хароҷоти сарфакоронаи энергия, камии мутахассисон ва ғайраҳо



сухан ронданд. Ҳамчунин боиси тазаккур аст, ки аҳоли оид ба татбиқи МБЭ дониши казой надорад ва монсаҳои эҳтимоли ҳам дар ин роҳ (монсаҳои бюрократӣ, таҳияи санадҳо) мавҷуданд. Аксари ин мушкilot ду даҳсола инҷониб мавҷуданд ва ҳалли онҳо аз худи аҳли ҷамоа вобаста аст, аммо аҳолии маҳал сабаби инро аз нарасидани мутахассисони соҳа, набудани маблағ ва аз ҳама муҳимаш набудани ташаббус медонанд. Дар ин масъала бояд ташаббус зоҳир кард ва мардумро сафарбар бояд намуд ва менталитеташонро тағйир дод.

Аҳоли то ҳол фикр мекунанд, ки барои ҳалли ин масъалаҳо кӯмаки ҳукумат ё созмонҳои байналхалқиро интизор шудан даркор аст, вале худ дар бораи масъалаҳои амнияти энергетикӣ андеша намекунад.

Амнияти энергетикӣ чист ва ин масъаларо дар сатҳи маҳал чӣ гуна ҳал бояд кард? Дар ин маврид ҷаҳонбинии мардумро дар мисоли таҷрибаи кишварҳои дигар, масалан, Аврупо тағйир бояд дод. Вазъият дар кишварҳои аврупоӣ чӣ хел аст ва барои чӣ ин қитъаи мутараққӣ, ки нерӯгоҳҳои азими барқӣ дорад ва сатҳи зиндагонии мардумаш баланд аст, масъалаи амнияти энергетикиро ин қадар муҳим мешуморад? Директори лоиҳа Маъмурхон Акрамов ба ҳозирон муфассал дар бораи баъзе ҷанбаҳои амнияти энергетикӣ дар Финландия сӯҳбат кард. Дар ин мамлакати аврупоӣ имкониятҳои баҳрабарии самараноки энергияро дар хонаводаҳо, бахши нақлиёт ва саноат бо роҳи тағйир додани моделҳои истеъмол ва истеҳсол, рафтор ва тарзи зисти мардум истифода мебаранд. Дар Аврупо энергетикаи хурди обӣ, офтобӣ ва биологӣ фаъолона рушд мекунад. Аврупоиён вазъияти рушдро дар ҳадди экологӣ дарк кардаанд. Рушди босуръати таъсиррасонии манфии антропогенӣ ба муҳити зист ба бад шудани муҳити зиндагии одамон мерасонад, ки солҳои охир мо шоҳиди он гардида истодаем. Бинобар ин муҳити зистро дар ҳолати мўътадил нигоҳ доштан ва ба он имкони худҳифозатӣ додан яке аз ҳадафҳои афзалиятноки ҷамъият бояд бошад. Фикри он, ки истифодаи МБЭ вазъияти экологиро дар ҷаҳон куллан беҳтар мегардонад, бояд дар мадди аввал бошад.

Бартари асосии МБЭ фанонашуданӣ ва аз лиҳози экологӣ тоза будани онҳост. Истифодаи онҳо тавозуни энергетикӣ сайёро тағйир намедиҳад. Ин сифатҳо, агар ҳатто имкони мавҷудии иқтисодиро ба назар нагирем ҳамсабаби рушди бесобиқаи энергетикаи барқароршаванда дар хориҷа гардиданд ва дар даҳсолаи наздик ҳам ривож хоҳанд ёфт. Ва ниҳоят, инсоният бояд фаҳмад, ки амнияти энергетикӣ яке аз ҷузвҳои асосии амнияти миллии ҳар кишвар мебошад. Он ҳамчун сипари ҳифозати шаҳрвандон ва давлат аз таҳдиди норасоии ҳамаи намудҳои энергия ва захираҳои энергетикӣ, ки аз таъсири манфии омилҳои табиӣ, техногенӣ, идорӣ, иҷтимоиву иқтисодӣ, сиёсати дохиливу хориҷӣ маънидод карда мешавад.

Р.С. Лоиҳаи «ОДРИ Нов» «Рушди устувори иҷтимоиву иқтисодии ҷамоаҳо ба воситаи идоракунии самараноки захираҳои табиӣ» аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо бо шарикии АСТ СА (Британияи Кабир) маблағгузорӣ мешавад. Дар доираи лоиҳа чорабиниҳо оид ба омӯзондани масъалаҳои самарабахшии истифодаи энергия ва сарфакории энергия, татбиқ ва истифодаи МБЭ барои ҷамоаҳои маҳаллӣ, таъсиси панҷ кумита оид ба энергетикаи ҷамоатҳо (КЭЧ), насби таҷҳизоти МБЭ дар иншооти иҷтимоӣ ва хоҷагиҳои намоишӣ бо мақсади тағйир додани менталитети аҳолии маҳаллӣ оид ба амнияти энергетикӣ, омӯзондан ва паҳн кардани таҷриба дар назар дошта шудаанд.

*Икром БОБОЕВ, муҳаррири нашрия
(2010, январ)*